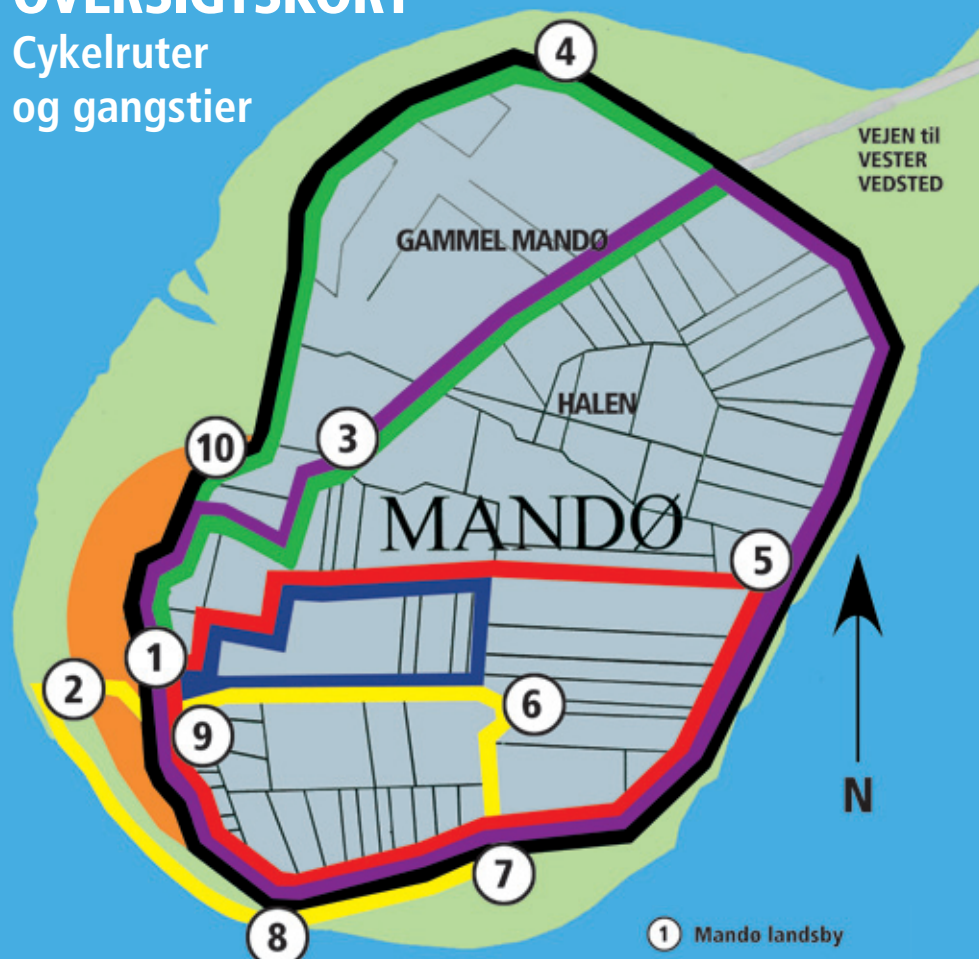

OVERSIGTSKORT

Cykelruter
og gangstier

● Cykelsti 10 km

● Cykelsti 9 km

● Cykelsti 7,5 km

● Gangsti 6,2 km

● Gangsti 4,6 km

● Gangsti 2 km

① Mando landsby

② Stormflodssøjle

③ Riberampen

④ Skællebankerampe

⑤ Slusen

⑥ Den gamle sluse

⑦ Nyt og gammelt dige

⑧ Sonderrampe

⑨ Mando kirke

⑩ Mando mølle

FerieMandø
- vær vor gæst

MANDØ rundt på cykel

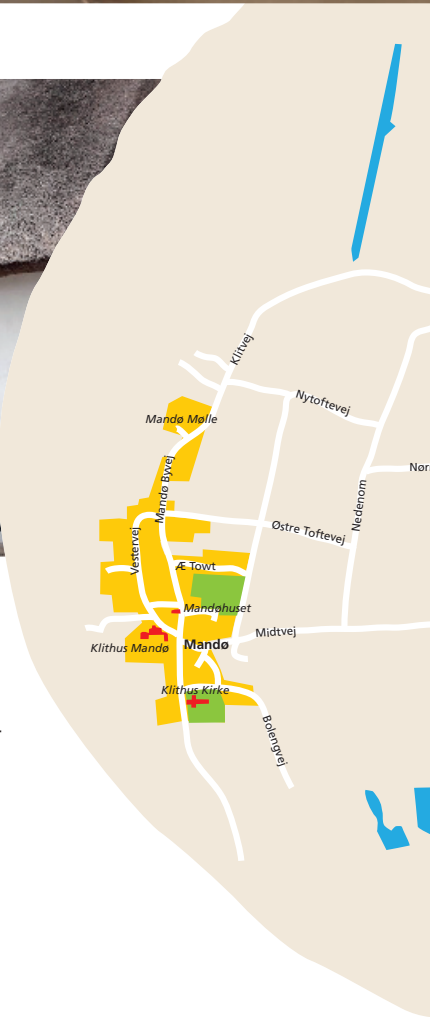
Følg ruten og oplev hele MANDØ

Mandøhuset

Tager I cyklen fra Mandø Byvej 9 – "Marys tovt" - og kører mod syd, kommer I forbi museet "Mandøhuset". Selve huset er bygget i 1831 og står i uændret stil og indretning. Huset er et skipperhjem og repræsenterer sejlskibenes tid. – Det er som om skipperfamilien bare lige er ude et øjeblik. Man kan også se modeller af skibene, de sejlede med, fortællinger om strandinger og spændende historier fra 2. Verdenskrig.

Øst for Mandøhuset ligger øens hyggelige campingplads.

Tag en lille afstikker ad Vestervej forbi redningsstationen, mindestenen for dronning Dagmar og til stormflodssøjlen, før I provianterer i Brugsen og fortsætter mod syd.

Når I kører ind på Sdr. Strandvej, passerer I Mandø Kirke. Kirken er bygget i 1639, og våbenhuset er tilføjet i 1728. Mandø kirke hører til de mindste i landet. Kirken har 4 kirkeskibe som tegn på øens nære forhold til skibsfarten. I ældre tid blev Mandø kirke kalket med "Skællekalk".

Lige efter kirken ligger helikopter-landingspladsen. Som mange andre øer har Mandø mulighed for at tilkalde en redningshelikopter, hvis personer på øen bliver alvorligt syge, eller hvis der sker ulykker på øen eller i Vadehavet.

Fortsæt ud af Sdr. Strandvej og I kommer til Sønderrampe. Fra Sønderrampe kører traktorbusen til Koresand. Koresand kan ses fra toppen af diget ved Sønderrampe, hvor den dukker op af vandet som en kæpemæssig sandørken. Koresand er Danmarks største højsande beliggende sydvest for Mandø på den anden side af sejlrenden. På Koresand ses sælerne, som ved lavvande ligger på sandbanken. Den spættede sæl trives godt i Nationalpark Vadehavet i disse år, men også gråsælen, som er næsten dobbelt så stor som den spættede sæl, yngler igen i Vadehavet.

Ser I direkte mod syd, kan I se Juvre på Rømø. Mellem Rømø og Mandø findes Juvre dyb, som er et af de store dyb i Vadehavet. Ca. midt mellem de 2 øer står grænsepælen fra tiden mellem 1863 og 1920, da Sønderjylland hørte til Tyskland. I klart vejr kan I fra Sønderrampe se dæmningen fra fastlandet til Rømø og længst mod syd den nordlige del af Sild. Om aftenen ses mod syd lyset fra fyrtårnet på nordspidsen af Sild, og mod nordvest lyset fra fyret på Blåvands Huk. I solskin skimtes lysglimtene fra havmølleparken på Horns Rev, og Sønderho på Fanø ligger og spejler sig som fatamorgana i Vadehavet.

Lidt længere fremme af Sdr. Strandvej møder I en sten, der fortæller om den høj, hvor Mandøboerne før telefonens tid tændte bål, hvis de havde brug for lægehjælp på øen. Når folk på fastlandet så bålet, sørgede de for at sende lægen til Mandø. Tilsvarende tændtes bål i Vester Vedsted, når sømændene fra Mandø var kommet hjem. Så sejlede Mandøboerne til fastlandet for at hente deres fædre og sønner.

Kør videre langs havdiget til I møder det gamle bydige. Parker eventuelt cyklerne og gå til fods langs bydiget ind i landet indtil I kommer til den sø, som en stormflod i 1923 skabte, da den gennembrød diget. Da diget skulle repareres viste det sig, at hullet var så dybt, at det var lettere at bygge et nyt dige rundt om søen end at fylde søen op. Derfor ses søen stadig i landskabet. Langs bydiget ser I af og til nogle net, som bruges ved fugletælling på Mandø.

Tilbage på vejen rundt om Mandø kommer I her- efter til slusen. Gennem sluseværket ledes vandet fra Mandøs enge ud i Vadehavet. På østsiden af øen er der skabt et bredt forland af det materiale, som havet fører med sig ved højvande. Her græsser mange får, som spiser de salte græsser og urter, hvorfor kødet fra lammene siges at få en speciel salt smag.

Ser I fra digekronen mod øst ses Vester Vedsted kirke. Kirketårnet her fungerede tidligere som sømærke for sejlskibene. I klart vejr kan der fra digekronen ses 7 kirketårne - heriblandt Ribe Domkirke.

På turen videre rundt om øen passerer I vejen, som fører til fastlandet. Ved vejen er der opstillet et skilt, som fortæller om Naturstyrelsens engfugleprojekt i Mandøs nordvestlige hjørne. Giv jer tid til at læse informationerne, før I kører videre til området.

I det nordvestlige hjørne af Mandø ligger Skælle- bankerampen. Vejen har fået dette navn, fordi den fører ned til den store muslingebanke mellem Fanø og Mandø, hvor befolkningen tidligere samlede tonsvis af muslingeskaller – især hjertemuslinger.

De blev bragt til fastlandet, hvor de brændtes i kalkovne og brugtes både til hvidtekalk og til kalk i mørtel. Tidligere, da det var besværligt at transportere kalken fra Midtjylland til Vadehavet, var næsten al den kalk, som brugtes her, lavet af skaller – "skæl" – fra muslingerne i Vadehavet.

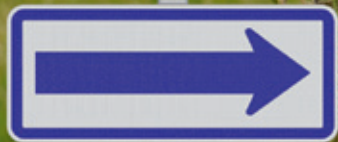
Når I står på toppen af havdiget, kan I mod nord se sydspidsen af Fanø med Sønderho og Sønderho mølle. Lidt mod nordøst ses Esbjerg og længere mod sydøst Ribe og Låningsvejen fra Mandø til fastlandet.

Lige inden for diget har Naturstyrelsen etableret det vådområde, som skal forbedre ynglefors- holdene for en række truede eller sårbare yng- lefugle på Mandø såsom engrylle, stor kobbersneppe, brushane, klyde og mosehornugle.

I fortsætter mod syd, hvor I kører lige ud op over det gamle dige. Der, hvor diget og klitterne mødes, er opstillet bord og bænke. Holder I rast her, kan I nyde udsigten over Vadehavet, hvor I mod nord stadig kan se Fanø. Neden for klitterne har Natur-

styrelsen etableret søer til Mandø strandtudser. Strandtudserne yngler i april og maj, og i denne periode høres deres karakteristiske kvækken fra vandhullerne på forlandet. De begynder dog først at kvække i skumringen og fortsætter hele natten.

På jeres videre tur kommer I til Mandø mølle. Møllen er en hollandsk mølle bygget omkring 1835 og i dag meget smukt restaureret. I dag maler møllen af og til, og gæster i møllen kan høre historien om møllen og købe mel fra Mandø.

I er nu nået tilbage til byen efter en forfriskende tur på hele 10 km i den specielle vadehavsnatur.

NORDEA
FONDEN

